

3. Основні напрями фінансової політики, її завдання. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://studopedia.su/10_143229_osnovni-napryami-finansovoi-politiki-ii-zavdannya.html

УДК 338.583

***Бережецька Тетяна Олександрівна, Борисова Тетяна Ігорівна,**
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
студентки
Науковий керівник - А.Д. Глушко, к.е.н., доцент*

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Динамічність зовнішнього середовища, наслідки трансформаційних процесів, що відбуваються в світі та в Україні, зумовлюють необхідність якісно нових підходів до побудови організаційних структур управління підприємством. Питання управління витратами виходять на передній план, оскільки якісна реалізація процесу управління витратами безпосередньо впливає на остаточні показники діяльності підприємства.

Управління витратами – це підсистема системи управління підприємством, яка дає можливість чітко відстежувати, аналізувати й контролювати витрати, охоплюючи практично всі сфери фінансово-господарської діяльності підприємства, оперативно отримувати інформацію, необхідну для здійснення заходів щодо підвищення ефективності виробництва [1].

Необґрунтоване і неконтрольоване зростання витрат є однією з найактуальніших проблем більшості підприємств, а отже для подолання даної проблеми підприємствам необхідна чітка та зрозуміла програма управління витратами.

Для багатьох промислових підприємств основними проблемами управління витратами можна визнати:

- забезпечення достовірності і актуальності планування витрат;
- своєчасність одержання інформації про дійсні витрати і оперативність реакції керуючих;
- адекватний вибір показників і їх аналітичний розріз;
- забезпечення взаємозв'язку системи бюджетування і управлінського обліку.

Аналізуючи вищенаведені проблеми, ми вважаємо, що при формуванні системи управління витратами потрібно враховувати їхні особливості: динамізм витрат, тобто те, що вони постійно рухаються та змінюються; різноманіття витрат, тобто потрібно застосовувати багато методів і прийомів управління ними. Управління витратами потрібно розглядати як комплексну систему, що забезпечує розроблення управлінських рішень, оскільки всі управлінські рішення щодо ефективного використання ресурсів взаємопов'язані та впливають на кінцеві результати підприємства [2].

Управління витратами, як будь-який управлінський процес включає різні етапи розробки та досягнення цілей щодо досягненні стратегічних і поточних завдань підприємства (рис.1).

.Побудова системи показників оцінки ефективності управління витратами має ґрунтуватися на аналізі стратегічної мети і поточних завдань підприємства, а також на аналізі загального ланцюжка формування споживчої цінності продукції та ланцюжка формування цінності всередині підприємства.

Рис.1. Процеси, що включаються до управління витратами

Найчастіше для оцінювання ефективності управління витратами використовують фінансово-економічні показники, зокрема такі як темпи зниження витрат, приріст доходу або прибутку, рівень рентабельності виробництва, дисконтована сума чистого грошового потоку, рентабельність власного капіталу підприємства тощо. Аналіз ефективності системи управління витратами підприємства необхідно здійснювати як за процесами, так і за чинниками витрат (рис. 2).

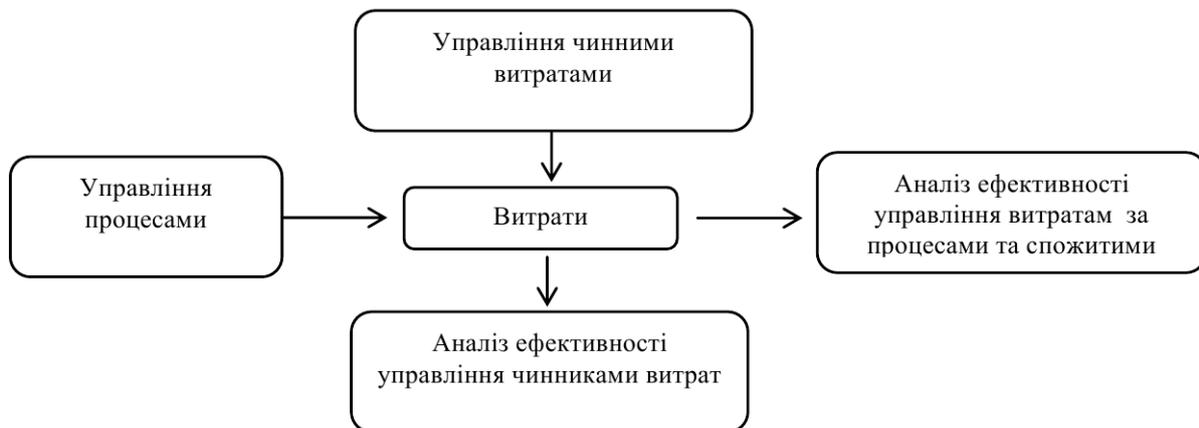

Рис. 2. Двохвимірна модель аналізу ефективності системи управління витратами підприємства

Втілення на підприємство системи бюджетування – це і є першим кроком на шляху до управління витратами. Розробляючи бюджет підприємство уже керує витратами, тим, що обмежує розміри планованих витрат. Бюджет підприємства складається за допомогою використання нормативів витрат, та через суворі обмеження витрат структурних підрозділів та встановлення менеджерами компанії лімітів. Формування системи управління витратами необхідне для забезпечення фінансової стабільності та економічного розвитку підприємства і досягнення його стратегічних та поточних завдань. Сучасний рівень розвитку ринкових відносин, глобалізації інтеграційних зв'язків та загострення конкуренції зумовлюють важливість оцінювання ефективності управління витратами суб'єктів господарювання, яке має здійснюватися за збалансованою системою показників і враховувати етапи життєвого

циклу продукції та способи формування конкурентних переваг продукції підприємства на ринку[3].

Значного зменшення витрат можна досягти також у результаті застосування прогресивних методів організації виробництва. Так наприклад, у міжнародній практиці набули значного поширення інноваційні підходи до зменшення витрат (табл.1).

Таблиця 1

Підходи щодо зменшення витрат [4, 5,6]

Підхід	Сутність
«just in time»	Сутність її полягає в тому, що комплектуючі вироби, деталі поставляються споживачеві у визначене місце, в потрібний час, в необхідній кількості. Якщо виникають браковані деталі, виробничий процес зупиняється, тому що запасів на робочому місці немає
Функціонально-вартісний аналіз (ФВА)	Комплексний системний аналіз діяльності підприємства, його складових, а також оцінкою ефективності використання витрат на реалізацію кожної із цих функцій для виявлення неефективних, нераціональних витрат, наявних внутрішніх резервів і розроблення програм підвищення ефективності діяльності та збільшення прибутковості підприємства.
Таргет-костинг	Використовується переважно на стадії проектування нової продукції і передбачає виконання таких кроків: визначення ціни нової продукції; розрахунок фактичних витрат на виробництво; порівняння фактичних витрат на виробництво з цільовими; розроблення заходів, які дають змогу зменшити фактичні витрати до заданого рівня.
Кайзер-костинг	Визначають, на скільки повинні бути зменшені витрати на виробництво продукції, і повноваження після досягнення поставлених цільових значень витрат передаються безпосередньо виробничим підрозділам
Збалансованості	Пов'язаний з тим, що цілі, які ставить перед собою компанія, завжди балансують на одній чаші ваг із витратами. Наприклад, що якіснішу продукцію ми хочемо виробити, то більшими будуть витрати на забезпечення якості.
Оперативно-заявкова кампанія	Суть цього методу полягає в тому, що при щоденних витратах лінійним менеджерам постійно треба підтверджувати доцільність тих чи інших витрат.

Завданнями функціонально-вартісного аналізу є: підвищення конкурентоспроможності продукції; підвищення якості об'єкта в цілому або його складових частин; зменшення витрат на виробництво, підвищення продуктивності праці; заміна дефіцитних, імпорتنих матеріалів, комплектуючих виробів; збільшення обсягу продукції без додаткових матеріальних вкладень; ліквідація «вузьких місць» у виробництві, зменшення експлуатаційних і транспортних витрат; підвищення екологічності виробництва тощо [1].

Формування системи управління витратами необхідне для забезпечення фінансової стабільності та економічного розвитку підприємства і досягнення його стратегічних та поточних завдань. Сучасний рівень розвитку ринкових відносин, глобалізації інтеграційних зв'язків та загострення конкуренції зумовлюють важливість оцінювання ефективності управління витратами суб'єктів господарювання, яке має здійснюватися за збалансованою системою показників і враховувати етапи життєвого

циклу продукції та способи формування конкурентних переваг продукції підприємства на ринку

Питання управління витратами суб'єкта господарювання як вагомого чинника збільшення конкурентоспроможності та підвищення прибутку бізнесу посідає вагоме місце і в теоретичному, і в прикладному аспектах. До основних джерел зменшення витрат належать: підвищення технічного рівня виробництва, удосконалення організації праці, зміна обсягу виробництва, а також застосування прогресивних методів організації бізнесу, а саме: функціонально-вартісний аналіз, метод «точно в строк» («just in time»), таргет-костинг («target costing»); кайзер-костинг («kaizen costing»), метод збалансованості, бюджетування, оперативно-заявкова кампанія, аутсорсинг.

Література

1. Великий Ю. М., Прохорова В. В., Сабліна Н. В. Управління витратами підприємства: монографія / Ю. М. Великий, В. В. Прохорова, Н. В. Сабліна // Харківський національний економічний університет. — Харків : ІНЖЕК, 2009. — 192 с.
2. Голов С. Ф. Управлінський облік / С. Ф. Голов. — К. : Лібра, 2002. — 704 с.
3. Горелкіна А. Л. Оптимізація системи управління витратами / А. Л. Горелкіна // Державне управління. — 2006. — № 2. — С. 251–255.
4. Кальєніна Н. В. Методи управління витратами, їх переваги та недоліки / Н. В. Кальєніна // Держава та регіони. — 2007. — № 5. — С. 32–35.
5. Корінько М. Д. Концептуальні основи управління витратами суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин / М. Д. Корінько, Г. Б. Тітаренко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 9. — С. 126–131.
6. Попов О. Управління витратами / О. Попов // Економічна енциклопедія : у 3-х томах. — К. : Видавничий центр «Академія», 2002. — Т. 3. — 952 с.

УДК 336

*Бутенко Людмила Анатоліївна,
Горбачов Микола Сергійович*

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
магістранти*

ПРОБЛЕМИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Проблема банкрутства є досить болючим питанням для економіки України на сьогоднішній день, адже велика частка вітчизняних промислових підприємств перебуває у складному фінансовому становищі. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів призводить до їх неплатоспроможності та є основною причиною загальної тенденції збільшення кількості збиткових підприємств, порушення численних справ про банкрутство.

Згідно Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» під банкрутством розуміють визнану судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

За основу системи банкрутства покладена в першу чергу законодавчо-правова база, спрямована на відновлення та збереження виробництва. Це повинно забезпечити робочі місця та зберегти велику кількість платників податків, що дозволить